

Резнік О. М.
к.ю.н., старший викладач кафедри АГП ФЕБ
Денисенко С. І.
викладач кафедри судочинства та міжнародного права
Сумського державного університету

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СПРОЩЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ МИТНИХ ПРОЦЕДУР В УКРАЇНІ

Сучасний тлумачний словник визначає імплементацію (від лат. *impleo* - наповнюю, виконую) як фактичне здійснення державою міжнародних зобов'язань на внутрішньодержавному рівні шляхом трансформації міжнародно-правових норм у національне законодавство [1].

Слід зазначити, що основу національного механізму імплементації міжнародного митного права становить національна правова система. Дана система, як це визначає В.Ю. Калугін, «включає в себе, по-перше, нормативно-правові акти загального характеру про співвідношення міжнародного та внутрішньодержавного права, про порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів, про здійснення правотворчої діяльності, компетенції державних органів у галузі імплементації; і, по-друге, національні правові акти, прийняті з метою забезпечення реалізації міжнародних зобов'язань у відповідності до конкретних міжнародних договорів (імплементаційні правові акти)» [2, с. 237-238].

Як правило, реалізація міжнародно-правових стандартів у внутрішньодержавну практику здійснюється саме шляхом імплементації, що являє собою діяльність, яка здійснюється міжнародними і державними органами з метою втілення норм міжнародно-правових актів у національну юридичну практику [3, с. 20].

Така імплементація відбувається за наступними стадіями: закріплення (прийняття, ратифікація) міжнародних норм; етапізація здійснення прав людини (визначення часових параметрів їх впровадження в залежності від можливостей суспільства і держави); визначення державних органів та посадових осіб, на яких спеціально покладається обов'язок забезпечення прав і свобод; інтерпретація та конкретизація юридичних актів щодо прав людини; процедуризація здійснення прав людини; встановлення і реалізація юридичних засобів охорони та захисту прав людини [4, с. 99].

Тож Україна уже має чималий досвід імплементації у сфері митного законодавства. Щоправда, існують недоліки митного законодавства України, які не дозволяють вважати його формування завершеним процесом. Це передусім відсутність закріпленого порядку імплементації міжнародних норм до митного законодавства України, а саме: відсутність нормативного закріплення поняття імплементації та механізмів її реалізації. Дослідження історії дало змогу впевнено стверджувати, що процедура імплементації міжнародних норм до митного законодавства України торкається лише норм процедурного характеру, тобто порядку проведення окремих митних процедур (митний контроль, митне оформлення), а отже, не впливає на структуру митних органів та питання їх компетенції [5, с. 28].

Як неодноразово зазначалося вище, Україна є договірною стороною основних міжнародних договорів у сфері спрощення та гармонізації національних митних процедур, розроблених СОТ, а також, які стали основою для імплементації їх положень та стандартних правил до національного митного законодавства України.

Положення оновленої Кіотської конвенції не передбачають обов'язкової структурної, інституціональної і текстуальної відповідності норм національного митного законодавства будь-яких держав світу, в тому числі й України. При цьому ст. 2 розділу 2 оновленої Кіотської конвенції дозволяє навіть встановлювати більш сприятливі умови функціонування, ніж це передбачено самою Конвенцією [6, ст. 2]. Головна ж вимога полягає в тому, щоб національне законодавство: по-перше, передбачало умови і порядок здійснення митних операцій і процедур, які містяться в оновленій Кіотській конвенції, а по-друге, містило правила, закріплені в оновленій Кіотській конвенції [6, Загальний додаток, п. 1.2, 1.3].

Необхідно зазначити, що робота з впровадження міжнародних стандартів у сфері спрощення та гармонізації митних процедур до національного митного законодавства проводиться в Україні вже певний період часу. Найбільшим значним досягненням у напрямку впровадження Україною міжнародних стандартів оновленої Кіотської конвенції у сфері спрощення та гармонізації митних процедур стало прийняття у 13.03.2012 р. нової редакції МКУ, який набрав чинності з 01.06.2012 р. [7]. МКУ містить максимальну кількість норм прямої дії, які приведені у відповідність до вимог оновленої Кіотської конвенції, а саме [8]:

- дозволяє використовувати електронне декларування всім охочим підприємцям без будь-яких обмежень та у всіх митних режимах [7, ст. 257];

- визначає вичерпний перелік документів, потрібних для митного оформлення [7, Розд. 8];

- надає право декларанту на внесення змін до митної декларації, подавати неповну декларацію для оформлення товарів, якщо він не володіє точними відомостями про товар [7, ст. 259];

- скорочує час митного оформлення однієї імпортно-експортної операції з 24 до 4 годин [7, ст. 255];

- запроваджує пост-аудит, тобто право митниці здійснювати митний контроль після закінчення експортно-імпортною операції підприємця, це сучасний загальносвітовий шлях до спрощення митного оформлення [7, ст. 345].

- дозволяє українським підприємцям, які тривалий час працюють на ринку, не мають заборгованостей, не допускають суттєвих правопорушень, мають кваліфікований персонал, отримати статус уповноваженого оператора економічної діяльності [7, ст. 14];

- звільняє підприємців від відповідальності за допущені ними ненавмисні помилки (які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності) [7, ст. 268], запроваджує врегулювання питань порушення митних правил на основі компромісу;

- суттєво розширює права підприємців у частині оскарження рішень, дій та бездіяльності митних органів та їх посадових осіб [7, Глава 4].

Література:

1. Энциклопедический словарь экономики и права. [Електронний ресурс] / Сайт academic.ru. – Режим доступа : http://dic.academic.ru/contents.nsf/dic_economic_law/

2. Калугин В. Ю., Павлова Л. В., Фисенко И. В. Международное гуманитарное право. / В. Ю. Калугин, Л. В. Павлова, И. В. Фисенко; Подобщ. ред.: Ю. В. Калугин. – Минск : Тесей, 1999. – 308 с.

3. Рабінович П. М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина : Навчальний посібник. / П. М. Рабінович, М. І. Хавронюк. - К. : Атіка. 2004. - 464 с.

4. Давиденко Л. М. Забезпечення прав і свобод громадян при здійсненні митних процедур (організаційно-правові аспекти) : Дис. канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». / Давиденко Леонід Миколайович. - Д. : Академія митної служби України, 2007. - 209 с.

5. Філатов В. В. Імплементация міжнародних норм до митного законодавства України : Дис. канд. юрид. наук за спец.: 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». / Філатов Віктор Вікторович. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2012. - 200 с.

6. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) від 18.05.1973. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643

7. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

8. Митний кодекс спрощує життя підприємцям і громадянам. [Електронний ресурс] / Сайт Західна інформаційна корпорація <http://zik.ua/> - Режим доступу : <http://zik.ua/ua/news/2012/06/01/351605>

Резнік О.М. Імплементация міжнародних стандартів спрощення та гармонізації митних процедур в Україні [Текст] / О.М. Резнік, С.І. Денисенко // Система забезпечення договірних зобов'язань в праві та законі : матеріали науково-практичного круглого столу 14 листопада 2014 р. – Одеса, 2014. – С. 46-48с.

.